

ПЕДАГОГІКА ГЛОБАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ СТРАТЕГІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ПОЛІТИКИ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ

Гула Л.В., ст. викладачка

Миколаївський національний аграрний університет

<https://orcid.org/0000-0002-5775-9478>

Анотація: У статті обґрунтовано необхідність інтеграції педагогіки глобальної відповідальності у систему підготовки фахівців із розробки політики продовольчої безпеки. Актуальність зумовлена посиленням трансграничних викликів (кліматична нестабільність, геополітичні конфлікти, дисбаланси ланцюгів постачання), що вимагають від майбутніх політичних аналітиків та управлінців не лише галузевих знань, а й системного мислення, етичної рефлексії та навичок міжкультурної співпраці. Метою дослідження є розробка інноваційної освітньої моделі, орієнтованої на формування трансдисциплінарної та громадянсько-політичної компетентності. На основі системного аналізу сучасних педагогічних практик, концепції освіти для глобальної громадянськості (GCED) та інтерактивних методів навчання запропоновано інтегрований підхід, що поєднує політичні симуляції, трансдисциплінарні кейси, цифрові колаборативні проєкти та рефлексивно-етичне оцінювання.

Ключові слова: педагогіка глобальної відповідальності, освіта для глобальної громадянськості, продовольча безпека, публічна політика, інноваційні освітні стратегії, трансдисциплінарна компетентність, симуляційне навчання, політична соціалізація.

Постановка проблеми. Сучасний стан глобальної продовольчої безпеки характеризується посиленням системних ризиків. У цих умовах розробка та імплементація публічної політики потребують фахівців нового типу – не лише з глибокими галузевими знаннями, а й здатних до системного аналізу, міжкультурної взаємодії, етичної рефлексії та деліберативного залучення громадськості. У навчальних планах недостатньо інтегровано компоненти глобальної громадянськості, трансдисциплінарного мислення та формування відповідальності за наслідки політичних рішень у глобальному вимірі [1, 3, 5].

Відсутність педагогічно обґрунтованих інструментів формування глобальної відповідальності знижує якість публічної політики, обмежує інклюзивність рішень та уповільнює адаптацію продовольчих систем до нових викликів [2, 4, 6].

Таким чином, постає науково-практична проблема: Яким чином інноваційні освітні стратегії, засновані на педагогіці глобальної відповідальності, можуть трансформувати професійну підготовку фахівців, забезпечуючи формування трансдисциплінарної, етично рефлексивної та

громадянсько-політичної компетентності, необхідної для розробки ефективної політики продовольчої безпеки?

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз сучасних освітніх траєкторій у сфері публічної політики продовольчої безпеки виявляє системну диспропорцію: навчальні програми орієнтовані переважно на техніко-економічні, нормативні та галузеві дисципліни, тоді як формування глобальної відповідальності, системного мислення та етичної рефлексії залишається периферійним або фрагментарним. Педагогіка глобальної відповідальності, що розвивається у руслі освіти для глобальної громадянськості (GCED) та трансформативного навчання, пропонує змінити парадигму підготовки: від трансляції нормативних знань до співконструювання ціннісно орієнтованих політичних рішень. Ключовими акцентами виступають: розуміння продовольчої безпеки як багаторівневого соціо-еколого-економічного явища; розвиток здатності до етичного оцінювання наслідків політичних інтервенцій у глобальному вимірі; формування навичок деліберативної комунікації та міжкультурної співпраці [2, 5].

На основі системного аналізу та принципів дизайн-дослідження (design-based research) розроблено чотирикомпонентну модель підготовки фахівців, яка інтегрує педагогіку глобальної відповідальності у процес навчання: когнітивний, ціннісно-етичний, поведінково-учасницький та рефлексивно-оцінювальний компонент

Інноваційність запропонованої стратегії полягає у поєднанні трьох взаємопов'язаних форматів:

1. Політичні симуляційні лабораторії – моделювання кризових сценаріїв (наприклад, раптове обмеження експорту зернових, кліматична посуха, санкційний тиск на аграрний сектор).

2. Трансдисциплінарні кейс-проекти – розробка політичних рішень на перетині аграрної економіки, міжнародного права, екологічної етики та комунікацій.

3. Цифрові колаборативні платформи – мережеві проекти з університетами та політичними аналітичними центрами інших країн, де учасники спільно готують аналітичні записки, політичні брифінги або рекомендації для міжнародних організацій.

Теоретична новизна полягає у вперше запропонованій інтегрованій моделі, що поєднує педагогіку глобальної відповідальності з підготовкою фахівців для політики продовольчої безпеки.

Висновки. У дослідженні обґрунтовано теоретико-методологічні засади інтеграції педагогіки глобальної відповідальності у систему підготовки фахівців для політики продовольчої безпеки.

Розроблено чотирикомпонентну освітню модель, яка трансформує навчальний процес із пасивного засвоєння знань у активне співконструювання політичних рішень. Доведено, що поєднання політичних симуляцій, трансдисциплінарних кейсів, цифрових колаборативних проєктів та компетентнісного оцінювання сприяє формуванню трансдисциплінарної,

громадянсько-політичної та етичної компетентності майбутніх аналітиків та управлінців.

Практична значущість результатів полягає у можливості адаптації запропонованої стратегії до програм бакалаврату/магістратури, курсів підвищення кваліфікації державних службовців та міжнародних академічних консорціумів. Впровадження інноваційних освітніх інструментів підвищує якість публічної політики.

Список використаних джерел

1. Andreotti, V.O. (2021). *Education for Global Citizenship: Critical approaches to inequality and sustainability*. Routledge.
2. Bourn, D. (2020). *The value of global learning: Why global citizenship education matters*. Development Education Research Centre, 1–24.
3. Clayton, T., & Oakley, J. (2022). Pedagogies of responsibility in sustainability education. *Journal of Transformative Education*, 20(3), 245–263. <https://doi.org/10.1177/14782103221098745>.
4. Davis, B., & Sumara, D. (2021). *Complexity and education: Inquiries into learning, teaching, and research*. Routledge.
5. European Commission. (2023). *Education for Democratic Citizenship and Human Rights: Guidelines for higher education*. Publications Office of the EU.
6. FAO. (2025). *The state of food security and nutrition in the world 2025: Transforming food systems for resilience*. Rome: Food and Agriculture Organization.
7. Хортів К. Р., Гула Л. В. Продовольча безпека – один з чинників подолання стресових ситуацій // Продовольча безпека України в умовах війни і післявоєнного відновлення: глобальні та національні виміри. Міжнародний форум = Food security of Ukraine in the conditions of the war and post-war recovery: global and national dimensions. International forum : доповіді учасників міжнародної науково-практичної конференції, 01-02 червня 2023 р., м. Миколаїв / Міністерство освіти і науки України ; Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 393-395.

Abstract: The article substantiates the need to integrate the pedagogy of global responsibility into the system of training specialists in food security policy development. The relevance is due to the intensification of cross-border challenges (climate instability, geopolitical conflicts, supply chain imbalances), which require future political analysts and managers not only industry knowledge, but also systems thinking, ethical reflection, and intercultural cooperation skills. The aim of the research is to develop an innovative educational model focused on the formation of transdisciplinary and civic-political competence. Based on a systematic analysis of modern pedagogical practices, the concept of education for global citizenship (GCED), and interactive teaching methods, an integrated approach combining political simulations, transdisciplinary cases, digital collaborative projects, and reflective-ethical assessment is proposed.

Keywords: pedagogy of global responsibility, education for global citizenship, food security, public policy, innovative educational strategies, transdisciplinary competence, simulation learning, political socialization.